

Stradivarius Encore

PAG 4F

În beci se face vin

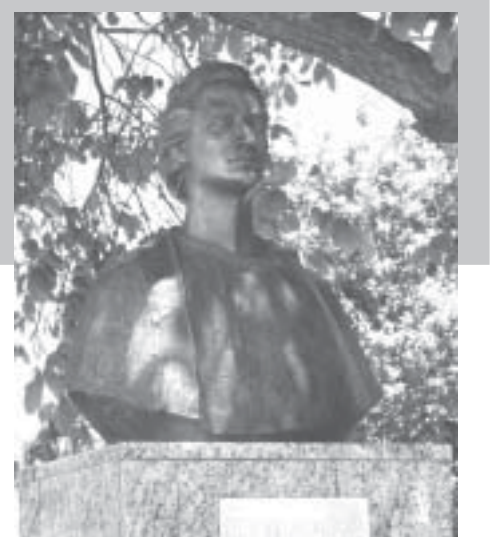
PAG 4F

Valori și tradiții
astriste

"Lecția" dr. Traian G. Dascăl

PAG 2F

"Inoportun" Universalitatea olimpică a ideologiei chineze

Răzvan IONESCU

Inaugurarea anului academic în ianuarie 2008 la Universitatea „La Sapienza” din Roma nu a fost cituși de puțin una calmă. Mai mulți studenți au protestat în legătură cu prezența Papei Benedict al XVI-lea la acest eveniment, denunțând „obscurantismul” de care Suveranul Pontif a dat dovadă în discursul său intitulat „Credință, Rațiune și Universitate: amintiri și reflecții” pronunțat la 12 septembrie 2006 la Universitatea din Regensburg. Cu acel prilej, Benedict al XVI-lea a evocat un episod la care fusese martor în anul 1959, an în care și-a început activitatea de profesor academic la Universitatea din Bonn. La acea vreme exista pe lângă un contact foarte direct cu studenții și unul între profesori. Se înfăleau, înainte și după prelegeri, istorici, filozofi, filologi și, firește, teologi, dat fiind existența în cadrul universității a două facultăți de profil. O dată în fiecare semestru exista o așa-numită „dies accademicus”, în care profesorii de la toate facultățile se prezentau în fața studenților întregii universități, făcând posibilă o adevărată experiență de „universitas”: adică experiența faptului că, în pofida tuturor specializărilor, care uneori fac imposibilă intercomunicarea, există un punct comun dat de lucrarea în totalitate a unei rațiuni, dar firește, cu dimensiuni policrome. Responsabilitatea comună pentru uzul corect al rațiunii devenea astfel experiență vie. Cele două facultăți de teologie, interogându-se asupra dimensiunii raționale a credinței, desfășurau o activitate care, în mod necesar, făcea parte din „întregul” realității „universitas scientiarum” (universitatea științelor), chiar dacă nu toți puteau împărtăși credința, pentru a cărei corelație cu rațiunea comună se străduiau teologii. Această coeziune interioară în cosmosul rațiunii nu a fost deranjată nici măcar atunci când s-a aflat știrea că unul dintre profesori constatase existența în universitate a unei ciudățenii: două facultăți care se ocupau de un lucru care nu exista - de Dumnezeu! „Chiar și în fața unui scepticism atât de radical rămâne necesar și rezonabil a se interoga asupra lui Dumnezeu prin intermediul rațiunii și aceasta trebuie să se facă în contextul tradiției credinței creștine: acest lucru, în ansamblul universității, era o convingere evidentă” - a adăugat Papa Ratzinger. Desigur aceasta nu a fost singura afirmație prin care Suveranul Pontif a iritat pe noii progresiști europeni. A mai contat și evocarea dialogului purtat odinioară între Manuel al II-lea Paleologul și un erudit persan pe tema jihad-ului și a răspîndirii credinței cu spada. Ce-i drept, poate că ar fi fost mai eficient dacă alocația despre credință și rațiune a întîistătorului de la Vatican ar fi început prin a rosti simbolic: „e pur si muove!” În orice caz, protestelor studenților de la „La Sapienza” li s-a alăturat susținerea de susținere a 67 de profesori către rectorul universității romane, Renato Guarini, prin care apreciau vizita Papei ca fiind un eveniment „inoportun”, solicitînd astfel anularea ei. În textul pe care Suveranul Pontif ar fi trebuit să-l pronunțe la 17 ianuarie 2008, text publicat în L'Osservatore Romano, se spunea: „Nu vin pentru a impune credința, ci pentru a vă solicita curajul de a căuta adevărul”. Să mai adăugăm, spre știința celor ce manifestă încă neliniști privind tulburătoarea chestiune a întîietății dintre gîină și oa, ironie a sorții, Universitatea „La Sapienza” a fost fondată în anul 1303 de către nimeni altcineva decît... un Papă, Bonifaciu al VIII! La urma urmei, nimic nou în întîmplarea petrecută la începutul acestui an în Cetatea Eternă. Cu aproape două mii de ani în urmă, discursul despre „Învierea din morți” al unui alt cetățean al ei, evreu Pavel din Tarsul Ciliciei, „agentul electoral al lui Iisus Hristos” - cum avea să-l numească Emil Cioran - era expedit ca asemănătoare mefiență din areopagul atenian al elitelor epicureo-stoice: „Te vom asculta despre aceasta și altă dată”.

Episoadele de mai sus mi-au venit în minte atunci cînd am putut asista la incalificabilele agresiuni ale „autorităților” chineze asupra călugărilor tibetani. Desigur, un nimic față de „tragedia” provocată de stingerea flăcării olimpice - simbol, ca replica de protest din partea susținătorilor budiști. Imaginile pe care le vedem la televizor în aceste zile sînt de-a dreptul năucitoare: torța olimpică purtată prin lume în încercuirea „păzitoare” a polițiilor anti-tero de aiurea, sau susținerea din banii contribuabililor americano-europeni a ideologiei chineze. Valorile ei perene dau pe dinafară, după cum se vede, în universalitatea olimpică a întrecerilor dintre anabolizante la nivel global! (continuare în F4)

FOAIE

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Editată de Gazeta de Transilvania în colaborare cu Consiliul Județean Brașov
• Fondat 1838 • Serie nouă • Nr. 113
Sîmbătă - Duminică, 12 - 13 aprilie 2008 • Se distribuie gratuit

“Nu sînt psihologul lui Sarkozy”

Scrittoarea franceză Yasmina Reza este poate cea mai jucată autoare de teatru în prezent. Ultima ei piesă, “Dumnezeul măcelului”, se joacă pe mai mult de 40 de scene în spațiul de limbă germană. Născută la Paris, fiică a unui cuplu iraniano-ungar, Reza a publicat o carte despre Nicolas Sarkozy - “Dis de dimineață, seara, noaptea”.

- Doamnă Reza, aproape un an de zile l-ați însoțit pe Nicolas Sarkozy în campania electorală și ați notat observațiile făcute cu ochi critic. S-a schimbat acum, de cînd e președinte?
- Știți, oamenii consideră că aș fi devenit o specialistă a persoanei Nicolas Sarkozy. O cunosătoarea, ca și cînd aș avea o autoritate sau o legitimitate de a-l evalua. Nu este așa. Nu pot să realizez un raport politic sau psihologic.
- Personalitatea președintelui nu este descifrată pentru dumneavoastră?
- L-am cunoscut bine dar, după aceea, nu l-am mai văzut, experimentul luase sfîrșit, gata. Deci, părerea mea despre el, despre cel ce este, mi se pare relativ banală, lipsită de interes, formată de la distanță, fără îndreptățire - nu pot să răspund la întrebare.
- Nu l-ați mai văzut deloc de la alegeri?
- De la apariția cărții, nu.
- V-a surprins scăderea popularității sale, căderea în sondaj?
- Cred că acestea sînt determinarea banală a unui politician - demitizarea, dezamăgirea. La alegeri există un fel de idolatrie, lipsită de ancorare în realitate. De aceea sustragerea de la iluzie vine foarte repede. Și aceasta îl lovește acum. Este o persoană care a eliberat mereu pasiunii la oameni. Atrage mai puternic decît alții, de aceea poate și rapiditatea cu care te desprîzi de el este mai fulminantă.
- V-a plăcut în vremea cînd ați fost aproape de el?
- Nu este cuvîntul potrivit. Cu siguranță că l-am admirat ca animal politic, pentru inhibiția sa, capacitatea de a risca, o calitate care nu e foarte răspîndită, acuitatea unora din ideile sale, libertatea de a nu se lăsa pus în ramă, de a nu se supune dictatului colaboratorilor. Deci, pentru tot ce depinde de latura politică.
- Sarkozy are și o latură răutăcioasă, simte oroare față de Establishment. Sau, considerați că predomină mîrînimia sa?
- Vă rog să încetați. Mă aduceți pe

un teren alunecos. Nu sînt psihologul lui Nicolas Sarkozy. Nu am petrecut un an pentru a scrie o carte foarte literară și, așa cum sper, subtilă, în care nu dau verdicte, pentru ca apoi să spun în lume că el este așa sau așa. Ar fi o negare a cărții mele.
- Dar nu puteți să nu luați în considerare ce s-a petrecut de la alegeri: divorțul, căsătoria cu Carla Bruni, comportamentul său ocazional vulgar.
- Toate acestea le spuneți dumneavoastră.
- Bine, dar ele se întîmplă în fața ochilor tuturor. V-a uluit?
- Nu am fost în situația de a mă lăsa uluită sau nu. Nu aștept nimic de la el.
- La ce v-ați gîndit cînd, la țîrgul de agricultură de la Paris, Sarkozy s-a adresat unui vizitator care nu a vrut să-i strîngă mîna cu: Să te ia naiba, timpitule? Se reflectă în aceasta persoana? Vă lasă rece?
- Dacă ați fi fost de față cu camelul meu de noțte, dacă ați fi văzut contextul, atunci aceasta ar fi constituit material pentru o descriere interesantă. Așa, însă, nu am nici o părere despre o știre de presă difuzată cu trîmbe și, probabil, măsluită. Nu mă interesează.
- Cum a reacționat el la cartea dumneavoastră?
- M-a sunat la o lună după apariție. Nu vă voi divulga conținutul discuției. Doar că a spus: țî-ai scris cartea, ai

vorbit despre tine.
- Nu despre el?
- Cred că a vrut să se refere la genul cărții. Impresionist, paragrafe scurte, pete de culoare, importanța privirii mele personale.
- Probabil că nu veți răspunde, dar: ați votat cu Sarkozy?
- Bineînțeles că nu voi răspunde la întrebare, ce vă imaginați? Întrebarea este de fapt amuzantă pentru că răspunsul ar fi amuzant, dar nu îl veți primi.
- Refuzăți să dați un verdict, dar privirea dumneavoastră este adesea suficient de nemiloasă. Vă fascinează cruzimea omului?
- Cruzimea este o dată antropologică de bază. Este altceva decît răutatea. Omul se află într-o permanentă luptă de supraviețuire.
- Și în civilizația noastră?
- Nu este vorba numai despre supraviețuirea fizică, ci și despre cea socială, emoțională. Trebuie să supraviețuiești conform sentimentelor și acest lucru nu este posibil, așa cum cred eu, fără cruzime.
- De ce nu?
- Ar fi minunat, dar ar presupune ca noi să ne unim permanent. Credeți în puterea înțelepciunii?
- Jurnalisti, filosofi și scriitorii nu trebuie să ilumineze?
- Omul nu este condus de înțelepciune.

- Ci de instincte?
- De nervi. În mod fericit, înțelepciunea corectează nervii. Dar ea nu guvernează. Înțelepciunea luptă, dar nu domină. În piesele mele de teatru, personajele sînt inițial foarte înțelepte, apoi deraiiază. De aceea este Sarkozy foarte interesant.
- În sfîrșit: după opinia dumneavoastră, deraiiază repede?
- Deraiezi întotdeauna doar în raport cu tine însuși. Abateră persoanei de la imaginea, de la ideea pe care și-a propus-o.
- Și ce vrea să fie Sarkozy?
- Nu știe nici el.
- Are de a face cu faptul că este fiul unor imigranți de origine evreiască, că nu are rădăcini în Franța tradițională? De unde vine Sarkozy?
- De nicăieri.
- Ce înseamnă aceasta?
- Din punct de vedere politic, acest lucru i-a îngreunat ascensiunea, pentru că francezii îi iubesc pe reprezentanții înrădăcinați într-o regiune, într-un peisaj, ca de Gaulle, Mitterrand sau Chirac. Și eu sînt un pic în aceeași situație ca Sarkozy, de aceea pot să evaluez acest lucru. Ca scriitoare simt că a nu veni de nicăieri, așa ca mine, îți conferă o mare libertate. (continuare în F3)

GT PRESS

Oglindă, oglinjoară...

Vlad PÎRĂU

Mulți sînt cei care se duc la interviuri: pentru o slujbă mai bună, pentru un contract de afaceri, pentru o vînzare de suflet... Păcatul în zilele noastre e că nu mai știm să vorbim. Da, comunicăm. Da, facem afirmații. Da, ne dăm în spectacol. Dar nu mai avem nimic de spus. Să stai de vorbă în lumea de azi este un lucru cu adevărat rar. A sta de vorbă, în adevăratul sens al cuvîntului, presupune comuniune. Să mergi la întîlnirea cu celălalt. Să devii una cu celălalt. Să mergi nu la un interviu, ci la un rendez-vous. „Rendez-vous!” se mai poate traduce și prin „Dăruți-vă!”. Iar cel mai greu lucru pare a fi tocmai întîlnirea cu tine însuși. Toți jucăm un rol. Iar atunci cînd ne trezim și ne privim în oglindă, ni se face atît de frică de noi înșine, încît spargem oglinda, stingem lumina și ne întorcem de unde am venit: în adormire. „Adame, unde ești?”, „M-am temut, căci sînt gol, și m-am ascuns.”. Vezuica fugă de noi înșine e de cînd lumea și pămîntul o

atitudine tipic umană și, mai ales, proprie omului dez-îndumzeit. Unui om care trăiește în armonie cu sine, cu lumea și cu Dumnezeu nu-i este niciodată frică de Judecată. Nici de judecata altora asupra lui, nici de confruntarea lui cu sine și, la final, nici de Judecata lui Dumnezeu. Pentru că un astfel de om își aparține în totalitate: rămîne mereu treaz și mereu responsabil, iar faptele sale îl reprezintă permanent, pentru că nu face nimic la întîmplare sau din neatenție, ca să spună mai tîrziu: „N-am fost eu însumi atunci cînd m-am purtat așa”. Unui astfel de om nu-i este niciodată teamă să ia în mînă oglinda și să se privească în ea. Cu atît mai puțin să apară în fața celei mai autentice oglinzi care a existat vreodată: sufletul celuilalt.

Unii oameni chiar și la bătrînețe nu-și pot acorda 5 minute de dialog cu ei înșiși. Iată însă că există și din cei care pot petrece o oră la „interviul” conștiinței, urînd pe marginea scenei proprii vieți, certîndu-se cu ecoul, arîncîndu-se în genunchi, urîndu-se pe pereți și, mai cu seamă, stînd în picioare în fața propriei condiții. Este o performanță pe care oamenii au cam pierdut-o. La 19 ani, Iulia Popa a convins Brașovul ce înseamnă să stai de vorbă cu tine însuși. Cuvîntul are putere mare. El a clădit lumea și el o zguduie din temelii. Și există cuvinte în stare să te lase fără cuvinte. Duminică, 6 aprilie 2008, la Teatrul pentru Copii „Arlecchino” din Brașov, dar independent de reprezentațiile pentru Copii, a avut loc spectacolul de debut al Actriței (cu „A” mare) Iulia Popa, intitulat „Propriu-zis ALINA SCOROBETE”. De Cornel Udrea, în regia Elenei Manoliu. O monodramă pe parcursul căreia Alina (Copil născut din dragostea dintre Zmeul cel Puturos și Prințesa de Alabastru și crescut la casa de Copii neîntrebați, acolo unde toată lumea răcește în timp ce te temple de „meditul” picioarelor cărate în spate și mai ales în inimă, acolo unde pînă și tufele de iasomie urlă în fața celei care strigă „Asta este pentru ultima oară cînd mîi înfloresc pentru cineva!”) se caută pe sine înșăși în cartea de telefon, constatînd cu tristețe: „Eu nici nu știu

dacă mă cheamă Alina Scorobete”. În această afirmație stă de fapt cheia de interpretare a întregului spectacol. Nu este vorba despre ființa ingenuncheată care dă pumni unui trombon în mijlocul scenei pline de frînturi de ziare. Alina Scorobete nici n-a existat vreodată. Este vorba despre mine, despre tine și despre întreaga societate care stă, privește, înghețe, tace și merge mai departe. O Alina există în fiecare dintre noi. Dar, mai cu seamă, o Alina există DIN CAUZA fiecăruia dintre noi. Publicul ar putea să creadă că a venit să asiste la întîlnirea cu sine a unei fături care și-a pierdut sinele și îl caută cu desperare „prin lumea speranțelor plecate de acasă”. „Ce caut eu în viața ALTUIA?”, s-ar putea întreba stînjinit oricine ar nimeri din întîmplare în sală pe la mijlocul spectacolului, fără să își dea seama că a ajuns exact acolo unde îi era locul: nu în fața oglinzii celuilalt, ci în fața propriei oglinzi. Lumea este oglinda fiecăruia dintre noi. Avem o lume așa cum ne-o facem și așa cum o merităm. Nu spectatorul este cel care intră cu bocancii în viața Alinei Scorobete, ci din contră, Alina este cea care intră cu pumnii încleștați peste ochii-pînși în inimile inerte și reci ale statuilor de piatră ce o privesc ca pe un

„produs artistic”. Strigătul ei este un strigăt de muștrare în fața acestei lumi care îi face pe oameni să stea în genunchi pe o scenă pustie și să urle către pereți: „Ai lov în său veri MUCI!”. Este strigătul Celui Ce stă la marginea lumii pironit pe o Cruce, cu brațele deschise în fața celor ce scuipe și aruncă cu pietre: „Eli, Eli, lama sabahntani!”. Însă numai o dată ajuns la „capătul lumii” poți dobindi adevărata înțelepciune. De aceea se ducea oarecînd Făt-Frumos la capătul lumii ca să poată ajunge acasă. Alina (tu) este o fătură ce stă pe ultima treaptă a lumii și privește, „cu sufletul în palme”, golițiunea condiției umane. De ce „propriu-zis” Alina Scorobete? Poate pentru că ațita a mai rămas din om după ce n-ai mai putut să distrugi nimic din el. Pentru că ațita a mai rămas din Copiii uitați și neîntrebați după ce pînă și profesorul de geografie, singura făptură UMANĂ, care trezea în mîntea lor amintirea inimii și visele unor călătorii dincolo de poarta orfelinului, A FOST DAT AFARĂ. Pentru că așa se comportă lumea cu cei care nu vor să fie „ca lumea” într-o lume ce începe să aducă din ce în ce mai mult cu o „casă de Copii neîntrebați”. (continuare în F3)

P O E S I S

Adrian MUNTEANU De ce stai, Doamne-n spații nepătrunse

la Psalmul 10

De ce stai, Doamne-n spații nepătrunse?
Vicleanul crede că stăpîn nu este
Și va dori să sufle aprig peste
Cucernicia boabelor ascunse.

Gura-i revarsă silnice proteste,
Mărinimii în coaste sînt impune.
La vaiet lung nepregetat răspunse,
Ca să supună șoimul de pe creste.

Dar tu îl vezi din slava-mpărătească
Pe-acel ce-ar vrea să ierți nemărginit.
Tu faci spre muguri semn să înflorească

Și-l slobozești pe cel înlăntuit.
Dă-i trup de înger ca să nu-l lovească
Urgia celui din pămînt ivit.

Numai la Domnul îmi găsesc scăpare

la Psalmul 11

Numai la Domnul îmi găsesc scăpare.
Cum ați putea să-mi spuneți: fugi îndată
În arca ta de ape-mpresurată,
Cînd nu găsesc în juru-mi alinare?

Scot la iveală spada blestemată
Cei ce-și doresc ca brațul să doboare
Clipa de taină ce în cuget doare,
Simțirile acelor fără pată.

Cînd temelii se surpă în osîndă,
Omul jertfește Domnului un ied,
Să nu-i ajungă rîvna-n cer flămîndă.

Mă plec și eu, cu lira-mi de aed,
Nădăjduind să-l am privirea blindă
Și-n mila Lui nepregetat să cred.

Pînă cînd, Doamne, voi fi dat uitării

la Psalmul 13

Pînă cînd, Doamne, voi fi dat uitării
Și-ți vei ascunde fața de la mine?
Cît mă mai poartă grija-n lumi străine
Și inima spre scriba-nfiorării?

Cît va urca vrăjmașul care ține
Puterea-n mîna strîmbă a muștrării?
Privește-mi, Doamne, ochii și-n durării
Le dă lumina-n inserări divine.

Șă nu mai vrea privnicul să-mi zică
În crugul zilei că m-a biruit,
Să nu mă vadă clătînat de frică.

În Tine cred că nu m-ai părăsit,
Că bunătatea-ți trupul mi-l ridică
Și că voi fi de-a pururi mintuit.